

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Bestuurlijke en Juridische zaken
t.a.v. Dhr. I.J.A. Hoekjan
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T +31 88 689 8989
info@rivm.nl

Ons kenmerk
M&V-2022-0056

Uw kenmerk

Behandeld door
Miranda Mesman
M&E

T 088-689 3138
miranda.mesman@rivm.nl

Kopie aan
Rene van der Ent
Marco Klaassen
Miranda Mesman

Bijlage(n)
1. Verkenning en analyse
milieuoopgaven voor het
Nationaal Milieu
Programma_16052022

Datum 18 mei 2022
Betreft aanbiedingsbrief rapportage Milieu achterstand
en acceleratie

Geachte heer Hoekjan,

Hierbij bied ik u de rapportage "Milieu: achterstand en acceleratie" aan. Deze rapportage is opgesteld voor de opdracht 'Ondersteuning NMP Verkenning 2022' van de Directie Omgevingsveiligheid & Milieurisico's, DGMI Programmadirectie NMP de datum 01-04-2022 (Kenmerk: IENW/BSK-2022/64344, RIVM- Projectnummer: M/260139).

In deze verkenning is in beeld gebracht wat op hoofdlijnen de stand van zaken is van het milieu op de hoofdthema's vitale ecosystemen, gezonde leefomgeving en duurzame economie. De rapportage is gebaseerd op bestaande informatie en bronnen en RIVM-expertise. Aan deze rapportage werkte een groot aantal RIVM-experts mee. De inventarisatie en analyse blijven beperkt tot hoofdlijnen.

Uit de analyse blijkt dat de milieukwaliteit op aantal belangrijke onderdelen niet goed op orde is.

> Door verontreiniging van bodem, water en lucht en uitputting van de bodem, hebben de draagkracht en veerkracht van de natuurlijke systemen in Nederland hun grens bereikt. Dat leidt tot verlies aan natuurlijk kapitaal, zoals bestuiving, natuurlijke plaagonderdrukking en voedselproductie, met gevolgen voor de leefbaarheid, gezondheid en economie.

> Naast persoonlijke kenmerken, leefstijl en gedrag wordt de ziektelast van de bevolking veroorzaakt door milieuverontreiniging (vooral luchtverontreiniging en omgevingsgeluid) in de leefomgeving. Hoewel macro belangrijke stappen voorwaarts zijn gezet, zijn er regionaal gebieden in Nederland waar sprake is van stapeling van milieuproblemen en waar het milieugezondheidsrisico substantieel hoger is dan landelijk gemiddeld. Vaak betreft dit sociaaleconomisch kwetsbare regio's en groepen. Vanuit het perspectief van de burger is het van belang niet sectoraal maar integraal naar de totale milieu-impact te kijken.

> Veel milieuproblemen zijn te herleiden tot een verspillende omgang met grondstoffen en producten. We slagen er echter onvoldoende in veilig en duurzaam te ontwerpen, te gebruiken en te produceren, of het nu gaat om artikelen, diensten of om ruimtelijke ordening. De Nederlandse maatschappij functioneert niet circulair.

Datum
18 mei 2022

Ons kenmerk
M&V-2022-0056

Tegelijkertijd komen er steeds nieuwe uitdagingen op ons af die impact hebben op de milieukwaliteit. Zo komen er dagelijks nieuwe zorgwekkende stoffen bij en zal klimaatverandering impact hebben. Het is dus van belang niet alleen naar de actuele vraagstukken te kijken, maar ook op toekomstige te anticiperen. Om te voorkomen dat de achterstand voor het milieu verder vergroot wordt, is het noodzakelijk om te versnellen in het veilig en duurzaam handelen. Zo kan de draagkracht en veerkracht op peil gebracht worden voor de toekomstige milieuproblemen. Ook ontbreekt er op diverse terreinen nog veel kennis en inzicht, bijvoorbeeld in de specifieke effecten van uiteenlopende (micro)plastics op gezondheid en natuur. Die is nodig om tot effectieve handelingsperspectieven te komen, die verder gaan dan het beperken van afval.

Bij de nadere uitwerking van het NMP zal ook oog moeten zijn voor samenhang; zowel tussen de drie NMP-thema's als de samenhang met milieu gerelateerde vraagstukken zoals klimaatverandering, herstel van de biodiversiteit, sociale (on-) gelijkheid en woningbouw. Aandachtspunt daarbij is maatregelen die positief bijdragen aan bijvoorbeeld milieu niet automatisch positief bijdragen aan klimaat, gezondheid of veiligheid. Bij het maken van keuzes is het daarom van belang dat de afwegingen integraal in beeld worden gebracht teneinde zo optimaal mogelijk met trade-off effecten om te kunnen gaan.

Uiteindelijk komt milieukwaliteitsverbetering tot stand door gedragsverandering van bedrijven, burgers, overheden en andere actoren. Participatie van betrokkenen en het inzetten van gedragswetenschappelijke inzichten daarbij is essentieel. Waar het milieubeleid grenzen stelt aan bepaalde activiteiten of handelingen, en soms tot extra lasten leidt, is het daarnaast ook essentieel dat duidelijk wordt gemaakt dat het ook nieuwe kansen biedt en dat er concrete baten zijn voor de samenleving maar ook voor bedrijven of burgers specifiek. In dat kader biedt het denken in termen van natuurlijk kapitaal of ecosysteemdiensten kansen voor nieuwe invalshoeken en handelingsperspectieven. Een heroriëntatie van het milieubeleid waarin een goede balans wordt gevonden tussen het formuleren van urgentie enerzijds en bieden van perspectief dat tot concrete gedragsaanpassing leidt anderzijds is daarom essentieel.

Ik hoop dat het RIVM hiermee een actieve bijdrage heeft kunnen leveren aan de totstandkoming van het NMP, en we zijn vanzelfsprekend graag bereid het ministerie ook in het vervolgproces van participatie en plan-MER te blijven ondersteunen.

Datum
18 mei 2022

Ons kenmerk
M&V-2022-0056

De standaardprocedure voor openbaarmaking van stukken van het RIVM is dat het RIVM zonder tegenbericht vier weken na dagtekening van deze brief, de rapportage openbaar maken. Met u is afgesproken dat de rapportage zal worden meegezonden met een brief aan de Tweede Kamer en daarmee openbaar gemaakt zal zijn.

Wanneer u vragen of opmerkingen heeft over dit rapport, kunt u zich wenden tot mevr. Mesman (088 - 689 3138 of miranda.mesman@rivm.nl).

Met vriendelijke groet,

Charles Wijnker
Directeur Milieu & Veiligheid